

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)
den 7 maj 1998 *

I de förenade målen C-52/97, C-53/97 och C-54/97,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Pretura circondariale di Trento (Italien), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Epifanio Viscido (C-52/97),

Mauro Scandella m. fl. (C-53/97),

Massimiliano Terragnolo m. fl. (C-54/97)

och

Ente Poste Italiane,

angående tolkningen av artiklarna 92.1 och 93 i EG-fördraget,

meddelar

* Rättegångsspråk: italienska.

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden H. Ragnemalm samt domarna J. L. Murray (referent) och K. M. Ioannou,

generaladvokat: F. G. Jacobs,
justitiesekreterare: byrådirektören L. Hewlett,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- Italiens regering, genom professor Umberto Leanza, chef för utrikesministeriets avdelning för diplomatiska tvister, i egenskap av ombud, biträdd av Danilo del Gaizo, avvocato dello Stato,
- Tysklands regering, genom Ernst Röder, Ministerialrat, och Bernd Kloke, Oberregierungsrat, båda vid förbundsekonominministeriet, i egenskap av ombud,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom chefsjuristen Francisco Santaolalla, Dimitris Triantafyllou, rättstjänsten, och Enrico Altieri, nationell tjänsteman med förordnande vid rättstjänsten, samtliga i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 29 januari 1998 av: Italiens regering, företrädd av Danilo Del Gaizo, och kommissionen, företrädd av Dimitris Triantafyllou och Laura Pignataro, rättstjänsten, i egenskap av ombud,

och efter att den 19 februari 1998 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Pretura circondariale di Trento har genom tre beslut av den 3 februari 1997, som inkom till domstolens kansli den 7 februari 1997, i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget ställt fyra frågor om tolkningen av artiklarna 92.1 och 93 i detta fördrag.
- 2 Frågorna har uppkommit i tre tvister mellan Epifanio Viscido, Mauro Scandella m. fl. respektive Massimiliano Terragnolo m. fl. och Ente Poste Italiane (italienska postverket), som är deras arbetsgivare.
- 3 Av handlingarna i målet framgår att sökandena i målet vid den nationella domstolen har anfört klagomål angående att Ente Poste Italiane har anställt dem enligt avtal om visstidsanställning. Sökandena har gjort gällande att dessa avtal skall anses ha omvandlats till avtal om tillsvidareanställning.
- 4 Enligt italiensk rätt är avtal om tillsvidareanställning endast tillåtna i undantagsfall. I artikel 1 i lag nr 230 av den 18 april 1962 föreskrivs nämligen att bortsett från vissa lagstadgade undantag skall ett anställningsavtal anses vara ett avtal om tillsvidareanställning. Enligt artikel 5 i samma lag skall en arbetstagare som är anställd enligt ett avtal om visstidsanställning i proportion till anställningstiden åtnjuta samma förmåner som i företaget beviljas arbetstagare som är anställda enligt avtal om tillsvidareanställning, förutsatt att detta inte på objektiva grunder är oförenligt med den beskaffenhet som avtalet om visstidsanställning har.
- 5 Genom lag nr 56 av den 28 februari 1987 om organisationen av arbetsmarknaden infördes för vissa kategorier av arbetstagare andra undantag från principen att avtal om visstidsanställning är förbjudna.

6 I lagdekret nr 510 av den 1 oktober 1996, som omvandlades till lag nr 608 av den 28 november 1996 och som innehåller bestämmelser om brådskande åtgärder avseende arbete som uppfyller ett socialt behov, om inkomststöd och om socialt försäkringsskydd, föreskrivs följande i artikel 9.21:

”Arbetstagare som sedan den 1 december 1994 har varit anställda av Ente Poste Italiane enligt avtal om visstidsanställning skall, i enlighet med avtalsvillkoren och överenskommelser med fackföreningarna, fram till den 31 december 1996 ha företrädesrätt om Ente Poste Italiane beslutar att anställa personal enligt avtal om tillsvidareanställning för likvärdiga tjänster eller för tjänster som omfattar samma uppgifter. De berörda arbetstagarna skall före den 30 november 1996 meddela om de önskar utnyttja denna rätt. Anställningar enligt avtal om visstidsanställning som Ente Poste Italiane har gjort sedan bildandet och fram till den 30 juni 1997 kan inte övergå i tillsvidareanställning utan upphör när varje enskilt anställningsavtal löper ut.”

7 I tvisten vid den nationella domstolen har Ente Poste Italiane gjort gällande att enligt artikel 9.21 i lagdekret nr 510 omfattas de ifrågakvarande anställningsavtalen inte av bestämmelserna i lagarna nr 230 och 56.

8 Sökandena i målet vid den nationella domstolen har för sin del gjort gällande att de aktuella bestämmelserna i målet vid den nationella domstolen utgör statligt stöd, vilket innebär att bestämmelserna omfattas av de förfaranden och den kontroll av förenligheten som avses i artiklarna 92 och 93 i fördraget.

9 Pretura circondariale ansåg att den behövde en tolkning av sistnämnda bestämmelser för att kunna avgöra tvisterna och beslutade därför att vilandeförklara målet för att ställa EG-domstolen följande fyra frågor:

”1) Kan en lagbestämmelse enligt vilken en viss offentlig affärsdrivande rörelse inte behöver följa den allmänt tillämpliga lagstiftningen i fråga om avtal om

visstidsanställning anses utgöra 'stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är'?

- 2) Om den första frågan besvaras jakande, omfattas då ett sådant stöd av det undersökningsförfarande som föreskrivs i artikel 93.3 i fördraget?
  - 3) Om ett sådant förfarande inte har inletts, kan då ett förbud mot ett sådant stöd anses vara direkt tillämpligt i den italienska rättsordningen?
  - 4) Om den tredje frågan besvaras jakande, kan ett sådant förbud i så fall åberopas i en tvist mellan den offentliga affärsdrivande rörelsen och en enskild som har gjort gällande att den allmänt tillämpliga lagstiftningen i fråga om avtal om visstidsanställning inte har tillämpats i hans fall för att säkerställa att hans anställningsavtal omvandlas till ett avtal om tillsvidareanställning och/eller för att få ersättning för skada?"
- 10 Genom beslut av domstolens ordförande av den 25 februari 1997 förenades målen C-52/97, C-53/97 och C-54/97 vad gällde det muntliga och det skriftliga förfarandet samt domen.
- 11 Med sin första fråga vill den nationella domstolen i huvudsak veta om en nationell bestämmelse enligt vilken ett enda företag undantas från de allmänna bestämmelserna i fråga om avtal om visstidsanställning utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget.
- 12 Den nationella domstolen har påpekat att Ente Poste Italiane har ett större handlingsutrymme än de andra företag som är verksamma inom samma sektor, eftersom Ente Poste Italiane inte är skyldigt att sluta avtal om tillsvidareanställning.

- 13 I detta avseende finns det anledning att erinra om att enbart fördelar som tilldelas direkt eller indirekt med hjälp av statliga medel skall anses som stöd i den mening som avses i artikel 92.1. Distinktionen i denna bestämmelse mellan "stöd som ges av en medlemsstat" och stöd som ges "med hjälp av statliga medel" betyder nämligen inte att alla fördelar som en stat kan ge utgör stöd, oavsett om de finansieras med hjälp av statliga medel, utan avser enbart att detta begrepp skall omfatta de fördelar som ges direkt av en medlemsstat samt de som ges genom ett offentligt eller privat organ, som har utsetts eller inrättats av denna stat (se dom av den 24 januari 1978 i mål 82/77, Van Tiggele, REG 1978, s. 25, punkterna 24 och 25, svensk specialutgåva, häfte 4, av den 17 mars 1993 i de förenade målen C-72/91 och C-73/91, Sloman Neptun, REG 1993, s. I-887, punkt 19, svensk specialutgåva, häfte 14, och av den 30 november 1993 i mål C-189/91, Kirsammer-Hack, REG 1993, s. I-6185, punkt 16).
- 14 I detta fall skall det konstateras att det förhållandet att ett enda företag inte omfattas av de allmänna tillämpningsbestämmelserna i fråga om avtal om visstidsanställning inte medför någon direkt eller indirekt överföring av statliga tillgångar till detta företag.
- 15 Härav följer att en sådan bestämmelse som den aktuella i målet vid den nationella domstolen inte utgör något medel för att direkt eller indirekt ge en fördel med hjälp av statliga medel.
- 16 Den första frågan skall således besvaras på så sätt att en nationell bestämmelse enligt vilken ett enda företag undantas från de allmänna tillämpningsbestämmelserna i fråga om avtal om visstidsanställning inte utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget.
- 17 Med hänsyn till svaret på den första frågan saknas det anledning att besvara den andra, den tredje och den fjärde frågan.

Rättegångskostnader

- 18 De kostnader som har förorsakats den italienska och den tyska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

— angående de frågor som genom beslut av den 3 februari 1997 har ställts av Pretura circondariale di Trento — följande dom:

En nationell bestämmelse enligt vilken ett enda företag undantas från de allmänna tillämpningsbestämmelserna i fråga om avtal om visstidsanställning utgör inte statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i EG-fördraget.

Ragnemalm

Murray

Ioannou

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 7 maj 1998.

R. Grass

H. Ragnemalm

Justitiesekreterare

Ordförande på fjärde avdelningen